

Læreplan i grafisk produksjonsteknikk Vg3 / opplæring i bedrift

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 23. mai 2017 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2017

Formål

Grafisk produksjonsteknikk er et fag som bidrar til å formidle informasjon, kunnskap, nyheter, underholdning, kultur, reklame og andre medieprodukter i alle typer trykte medier. Faget skal fremme kvalitativ og innovativ utvikling av visuell kommunikasjon knyttet til grafiske produkter. Det skal legge grunnlag for yrker innen produksjonsforberedelser, produksjonsprosesser, fargevurdering, materialvalg, etterbehandling, pakking og distribusjon. Videre skal faget bidra til å ivareta miljøet gjennom å resirkulere materialer og redusere utslipp.

Opplæringen skal bidra til at lærlingen utvikler praktiske ferdigheter og faglig innsikt knyttet til produksjonsforberedelser og valg av produksjonsmetoder. Betjening, drift og vedlikehold av maskiner og utstyr for produksjon, pakking og distribusjon av trykksaker skal stå sentralt i opplæringen. Videre skal opplæringen bidra til at den enkelte lærling utvikler sikkerhetsforståelse og evne til tverrfaglig samarbeid.

Opplæringen skal legge til rette for arbeid med ulike typer grafiske produksjonsoppdrag knyttet til maskiner og produksjonsutstyr i bedriftene. Videre skal opplæringen legge til rette for arbeid med kvalitetsforbedring, utvikling av nye produksjonsmetoder og nye, grafiske produkter. Opplæringen skal forberede lærlingen på et arbeidsliv med krav til dokumentasjon, effektivitet og omstilling.

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittelen er fagoperatør i grafisk produksjonsteknikk.

Struktur

Grafisk produksjonsteknikk består av tre hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder		
Vg3 / opplæring i bedrift	Produksjonsforberedelser	Materialer	Produksjon, drift og vedlikehold

Hovedområder

Produksjonsforberedelser

Hovedområdet omfatter planlegging av produksjonsoppdrag og valg av produksjonsmetoder. Videre omfatter det kontroll av ordre og produksjonsfiler som inneholder informasjon om produksjonsmetode, materialvalg, pakking og distribusjon.

Materialer

Hovedområdet omfatter valg av materialer til grafiske produkter og deres bruksområder. Kvalitetskrav, pris og kostnadseffektiv utnyttelse er sentralt. Videre omfatter det sikker og helsemessig forsvarlig materialhåndtering, reduksjon av utslipp og økt gjenbruk av materialer.

Produksjon, drift og vedlikehold

Hovedområdet omfatter klargjøring, innstilling og betjening av produksjonsmaskiner og utstyr. Videre omfatter det produksjon av grafiske produkter etter gjeldende kvalitetskrav og leveringsfrister. Fargeforståelse og fargevurdering inngår. Drift og vedlikehold av maskiner og utstyr, samt feilretting og førstelinjereparasjon er sentralt.

Hovedområdet omfatter også gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet. Videre omfatter det kunnskap om kvalitetskriterier og industristandarder. Logistikkforståelse, orden, ryddighet og systematikk hører med.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I grafisk produksjonsteknikk forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Muntlige ferdigheter i grafisk produksjonsteknikk innebærer å diskutere produksjonsplaner, sikkerhet, kvalitet og valg av faglige løsninger med kollegaer, leverandører og kunder.

Å kunne skrive i grafisk produksjonsteknikk innebærer å fylle ut bestillinger og arbeids-, ordre- og avviksrapporter. Videre innebærer det å kommunisere med kunder og underleverandører.

Å kunne lese i grafisk produksjonsteknikk innebærer å forstå og bruke produksjonsplaner og ordreskjemaer. Videre innebærer det å forstå og bruke HMS-datablader, maskindokumentasjon og håndbøker.

Å kunne regne i grafisk produksjonsteknikk innebærer å beregne materialbehov, opplag og tidsbruk.

Digitale ferdigheter i grafisk produksjonsteknikk innebærer å bruke systemer for produksjon og kvalitetsstyring og digitale verktøy. Videre innebærer det nettbasert kommunikasjon og innhenting av informasjon.

Kompetansemål

Etter Vg3

Produksjonsforberedelser

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge og tilrettelegge grafiske produksjonsoppdrag
- kontrollere produksjonsordrer og andre dokumenter før produksjon
- tilpasse og kontrollere produksjonsfiler for aktuell produksjonsprosess, pakking og distribusjon
- beregne materialforbruk
- kontrollere materialbeholdningen og bestille ved behov
- vurdere risiko for ulykker og helsefarer, velge verneutstyr, og holde orden på arbeidsplassen

Materialer

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- velge papir, kartong, papp, plast og andre materialer ut fra produktets bruksområde, miljøkrav, kvalitetskrav, trykktekniske egenskaper, etterbehandling, emballering og kostnadseffektivitet
- velge trykkfargetype tilpasset produktets bruksområde, trykkmetode og trykkmateriale
- velge heftematerialer ut fra bruksområdet
- håndtere og transportere materialer og opplag på en skånsom og sikker måte
- kildesortere materialer for gjenbruk og håndtere avfall forskriftmessig

Produksjon, drift og vedlikehold

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- finne fram materialer og aktuelt tilleggsutstyr til produksjoner ifølge produksjonsordren
- klargjøre, stille inn og betjene produksjonsmaskiner og tilhørende utstyr
- produsere og ferdigstille grafiske produkter kostnadseffektivt etter krav til kvalitet, industristandarder, bedriftsnormer og leveringstid
- bruke maskiner og utstyr i tråd med bedriftens sikkerhetsrutiner
- vurdere faremomenter og helserisiko, og bruke nødvendig verneutstyr
- bruke måleverktøy og systemer for produksjons- og kvalitetsstyring
- kontrollere trykt materiale knyttet til ferdiggjøring, pakking og distribusjon
- forklare aktuelle fargemodeller og bruken av dem
- utføre feilretting og førstelinjes vedlikehold
- velge vaskemidler, løsemidler og andre kjemikalier ut fra hensynet til helsefare og bruksområde
- bruke HMS-datablader og bedriftens system for internkontroll
- utføre systematisk forebyggende renhold og vedlikehold av maskiner og produksjonsutstyr
- kontrollere og kalibrere måleverktøy
- bestille maskindeler fra delekataloger
- vurdere behov for teknisk assistanse ved vedlikehold og reparasjoner
- drøfte faglige løsninger med kollegaer og samarbeidspartnere
- bruke bedriftens systemer for dokumentasjon, kvalitetssikring og avviksbehandling

Vurdering

Vg3 grafisk produksjonsteknikk

Bestemmelser for sluttvurdering:

Hovedområder	Ordning
Produksjonsforberedelser	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på tre virkedager.
Materialer	Alle kandidater som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, må ha bestått eksamen på Vg3-nivå i lærefaget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt.
Produksjon, drift og vedlikehold	

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.